

KULTTUURIVOIMALA

Culture Power Station ry

YHTEISÖPROJEKTI

FUTOPIA

REPORT

FOLIO

2025

Yhteisöprojektin *FUTOPIA* on tuottanut Kulttuurivoimala - Culture Power Station ry Kukoista! -Kulttuurihyvinvointia ja osallisuutta lähiöissä ja verkossa -hankkeen työntekijät ja työkokeilijat.

Projektia on rahoittanut Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Oulun kaupunki, Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus (STEA).

Teksti: Aino Peltokoski, Teemu Leskelä, Pauli Anttila, Nelli Stenvall
Kuvat, taitto ja ulkoasu: Aino Peltokoski

Euroopan unionin
osarahoittama

OULU

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Futopia yhteisöprojekti

Aino Peltokoski, vastaava yhteisötyöntekijä

Futopia -yhteisöprojektin toteutti kahdeksan hengen työkokeilijaryhmä ja Kukoista! -hankkeen työntekijät 2.3.-28.5.2025 välisenä aikana. Ryhmä koostui eri ikäisistä kulttuuri- taide ja media-alan ammattilaisista ja alasta kiinnostuneista henkilöistä. Lopputuotteena oli monitaiteellinen osallistava näyttely, jossa teokset käsittelivät omien valintojen vaikutuksia tulevaisuuteen. Näyttely oli jaettu kolmeen osaan, josta ensimmäinen osa oli pelillinen valintahuone. Seuraava tila oli jaettu kahteen, josta toisesta löytyi luontoteemainen utopia installaatio ja toisella puolella synkempi dystopia installaatio kokonaisuus. Kolmas tila käsitteli ihmisen keskeneräisyyttä ja toiveikkuutta. Jokainen valinta on uusi mahdollisuus!

Työkokeilijaryhmän avajaispäivä toukokuussa 2025.

Näyttely oli avoinna kolme päivää 23.-25.5. klo 13.00-17.00 ja yhteistyötä tehtiin Kestävän kehityksen keskuksen nuorten kanssa. Näyttelyn avajaisiin osallistui myös Kukoista! -hankkeen vertaisryhmänä toiminut kirjoituspiiri. Osa näyttelyn avajaisten tarjoilutista saatiin Prikka-kiertoon hankkeelta ja elementtejä teoksiin kierrätyskeskus Likkestä. Projekti keräsi kolmen päivän aikana 163 hengen yleisön. Vastaanotto oli positiivinen ja kiitosta satoi sekä loistavista installaatioista että ajatuksia herättävistä teemoista.

*Keskeneräisyys teemalla
oleva huone muodoistui
useammasta installaatiosta,
osallistavasta
yhteisöteoksesta,
maalauksista ja
lyhytelokuvasta.*

Mitä tuli tehtyä?

Nelli Stenvall

Kun ohjaajat viimein näyttävät vihreää valoa, alkaa kuhina talossa kuin muurahaispesässä. Pari viikkoa meidän kahdeksanhenkinen ryhmä on keskustellut, väitellyt ja valinnut millaista tapahtumaa halutaan toteuttaa, mitä teemoja käsitellään ja mitä sinne fyysisesti tehdään. Ja nyt saa sitten puhumisen sijaan tehdä.

Joillakin on jo alusta asti ollut mielessä kirikkaana mitä haluavat toteuttaa, osalla on hatarammin ja jotkut vieläkin miettivät mikä heidän juttunsa on. Pienessä mutta kirjavassa porukassa on paljon moninaista taitoa ja puhkuvaa intoa mitä kannustavat ohjaajamme auttavat tarvittaessa. Meiltä pyydetään kirjallisia suunnitelmia, mitoituksia, listaa materiaaleista ja arvioitua valmistumisaikaa teoksistamme. Jotkut täyttävät tämän pyynnön huolellisesti ja jotkut vähän summittaisesti. Toiset ovat kuin ideointitehtaita tuottaen ideoita jatkuvasti lisää ja lisää kuin liukuhihnalta kereten lopulta toteuttamaan vain muutaman niistä.

Kaaottisuudesta huolimatta kaikilla tuntuu olevan hauskaa tässä hankkeessa. Itsensä toteuttaminen ilman paineita tai tiukkoja rajoja on vapauttavaa ja virheitä sallitaan koska kokemus opettaa. Jokainen saa tehdä niin paljon ja mitä vain haluaakaan oman halunsa ja taitojensa varassa. Uuden kokeileminen, kuten tuottajana toiminen, sallitaan ilman korkeaa kynnystä eikä siitä vetäytymistä katsota pahalla. Ja vaikka moni tekee omia, yksittäisiä teoksiaan, välillä apua tarjotaan ja pyydetään muilta ryhmäläisiltä sekä tietenkin ohjaajilta. Kukaan ei ole missään pakosti omillaan vaan halutessa saa pyytää apua tai sitten vain seuraa hommia tehdessä.

Itseltäni tuli tapahtumaamme lopulta yhteensä viisi teosta: tilataideteokset dystopia ja utopia tiloihin, kokonainen huone täynnä valintoja reitteineen, yhteiskuntaamme heijastava lintupeli ja tuomiopäivän kellon innoittama äänestyskello. Osan olin jo alusta asti halunnut tehdä, osan aloin ideoimaan ja tekemään kesken kaiken. Huolellinen suunnittelu alusta asti antoi paljon tilaa improvisoinnille, muunnoksille ja virheille. Kaikki eivät tehneet vain taideteoksia (tilataideteoksia, sarjakuvia, pelejä) vaan myös musiikkia, diashown ja elokuvan.

“Ryhmätyöskentely projektissa oli mukavan rentoa, omia ideoita sai esitettyä vapaasti ja yhteinen teema löytyi luontevasti. Oman teoksen tekemiseen sai myös tarpeeksi tilaa.” -Työkokeilija

Kova halu tehdä yksittäisiä, henkilökohtaisia teoksia toi kuitenkin myös ongelmia mitä tuli tapahtuman kokonaisilmeen toteuttamiseen, sillä tekijöitä vaikka tiloja jakavien seinien tekemiseen piti noukkia vapaana olevista tiimiläisistä.

Loppujenlopuksi, kun kaikki oli tehty ja valmista, oli tuloksena mielenkiintoinen, vaikuttava tapahtuma mikä toteutettiin vain muutamassa kuukaudessa alle kymmenen henkilön voimin. Jotkut oppivat ehkä uutta ja jotkut tekivät sitä mitä jo tiesivät, mutta kaikille varmasti tuli uutta kokemusta monista asioista niin ryhmänä kuin yksilönä siitä, miten monimutkainen ja rikastuttava tapahtuman tekeminen voi olla.

Kierrätyslångasta virkattu puu utopiahuoneessa.

“Omiin teoksiin vaikutti keskustelut ryhmän jäsenten kanssa. Teoksista muotoitui oman kädenjäljen näköisiä. Ne myös peilasivat ryhmää ja näyttelyn teemoja omalla tavallaan.” -Työkokeilija

Uutena ohjaajana

Pauli Anttila, media-ohjaaja

Tulin mukaan Kukoista-hankkeeseen ja samalla yhteisöprojektiin tämän vuoden alussa. Pääsin tuomaan esille osaamistani soveltamalla jo aiemmin opittua. Taitojen soveltaminen on ollutkin tärkeä osa työtä. Lisäksi olen oppinut monen monta uutta ja monipuolista asiaa. Esimerkiksi ohjaajan työn suunnittelu ja kulttuurikohdevierailujen sopiminen sekä vierailulla käyminen työkokeilijoiden kanssa on ollut mielekäs osa kokonaisuutta.

Kaikkein opettavaisinta on kuitenkin ollut ohjaajana toiminen arjessa, kun osallistajat suunnittelivat ja loivat monitaiteellisen näyttelyn ja tapahtuman. Olen oppinut toimimaan entistä paremmin erilaisten persoonallisuuksien kanssa ja vaihtamaan ajatuksia monipuolisesti taiteen eri tekniikoiden ja tyylien osalta. Aiheina on ollut muun muassa akvarellimaalaaminen, runojen kirjoittaminen, musiikin säveltäminen, tarinankerronta, tunnelman luominen ja paljon vielä muitakin.

Lisäksi esimerkiksi ongelmanratkaisukyvyyn käyttäminen ja uusista asioista selvää ottaminen on ollut mielekästä ja opettavaista.

Pauli pääsiäistunnelmissa.

Välillä on menty mukavuusalueen ulkopuolelle, mutta olenkin ottanut sen opettavaisena haasteena ja innolla vastaan. Luova suunnittelu ja tekeminen ennen kuin osallistajat saapuivat tekemään kevään monitaiteellista näyttelyä opetti useampia asioita, kuten kokonaisuuksien hahmottamista, eri taide- ja kulttuuritahojen kontaktoimista sekä aikataulutusta. Koin myös mielekkääksi suunnitella ja myöhemmin toteuttaa luovia työpajoja, kuten tarinankerronta-työpajan.

Luova tekeminen on ollut suuressa roolissa työskennellessäni hankkeessa ohjaajana.

Olen päässyt ideoimaan mielikuvituksellisesti muun muassa työpajoja ja niiden sisältöjä. Myöhemmin pääsin pohdiskelemaan, ideoimaan ja keskustelemaan taiteeseen sekä taideteoksiin liittyvistä näkökulmista.

Myös työkokeilijoiden luovassa tekemisessä apuna ja tukena olemisessa pääsin toteuttamaan omia luovia visioita. Olin esimerkiksi apuna näyttelyssä esitetyn lyhytelokuvan teossa. Sain toteuttaa ideointia, näyttelemistä ja elokuvan editointia, muun muassa.

Lisäksi myös muita työhön liittyviä visuaalisia sosiaalisen median mainoksia ja julisteita tehdessä sai antaa luovuudelle siivet, jotta se pääsi oikein kunnolla lentämään. Sain toteuttaa luovasti ja oppia siinä samalla. Se on tärkeää minulle. Toisaalta arkityössä ongelmanratkointi vaatii myös omalta kohdaltani välillä luovempaa otetta. Pyrin olemaan parhaani mukaan avuksi, jotta yhteisöprojektista saatiin osallistujien näköinen.

Hankekokonaisuus oli samaan aikaan opettavainen, vuorovaikutteinen ja luova, unohtamatta kuitenkaan ohjaajan roolissa pysymistä. Koen, että pääsin tukemaan työkokeilijoiden tekemistä yhteisöprojektissa monilta osin. Ohjaajan rooli, läsnä oloinen, kuunteleminen, ajatusten ja näkökulmien vaihtaminen, keskustelut — kaikki nämä ovat olleet innostavia asioita, joiden kautta olen oppinut lisää niin taiteesta kuin monesta muustakin aiheesta.

Olen myös päässyt opettamaan hankkeen arjessa. Vuorovaikutus ja oppiminen on siis ollut molemmin puolista. Ohjaajan työssä työkokeilijoiden tukeminen on antanut esimerkiksi uusia näkökulmia, ideoita ja inspiraatiota myös oman taiteen tekemiseen.

Yhteisöprojekti ja hanke ovat antaneet valtavasti ohjaajan näkökulmasta ajateltuna. Olen päässyt soveltamaan useita jo aiemmin työelämässä ja harrastusten parissa opittuja taitojani. Ohjaajan työ oli minulle aivan uusi kokemus tässä muodossa.

Näin jälkeen päin ajateltuna olen todella iloinen, että pääsin kokemaan tämän hankkeen yhdessä kaikkien siihen osallistuneiden kanssa — niin työkokeilijoiden kuin työkavereidenkin.

Useat työhön liittyvät taidot ovat vahvistuneet, mutta samalla myös uusien taitojen oppiminen on ollut arkipäivää. Aina ei ole oltu mukavuusalueella, mutta se kuuluu asiaan. Aina voi oppia uutta. Koko elämän mittainen oppiminen on asia, jonka pidän mielessä.

Tulevaisuutta ajatellen haluni tehdä jatkossakin töitä taide- ja kulttuurialalla on vahvistunut entisestään. Luovalla alalla työskentely, oppiminen ja opettaminen kulkevat vahvasti mukani käsi kädessä. Monta kokemusta rikkaampana kohti uusia seikkailuja!

Roikkuvat kukat on valmistettu kostutetusta vessapaperista ja värjätty vesivärein.

Keskellä kierrätyspaperista tehty lintuorigami.

Oikealla avaispuheen pitämistä Tuirantie 1 portailla.

Yllä oleva hohkakaraha on valmistettu muun muassa kipsistä, worblasta ja suojaputkista. Vasemmalla oleva kaupunkiteoksen yksityiskohdissa pystyy huomaamaan useita Oululle tuttuja grafiteja.

Yhteisöprojektien kehityskaari

Aino Peltokoski, vastaava yhteisötyöntekijä

”Osallistujat ovat itse mukana kokijoina ja tekijöinä yhteisöprojekteissa. Osallisuutta edistävä yhteistyö toteutetaan alueen/lähiön asukkaiden ja siellä olevien toimijoiden kanssa. Osa projekteista voidaan tehdä etäpainotteisesti.

Vuodessa toteutetaan 4-8 yhteisöprojektia, kesto voi vaihdella päivätempauksesta kuukausitoteutukseen.

Kokoontumiskertoja suuremmissa projekteissa on arviolta 8-10 kertaa. Mikäli työkokeilijaryhmä saadaan kasaan, heidän avulla voidaan mahdollistaa useampia pidempiä ja laajempia projekteja.”

Tämä oli luonnehdinta yhteisöprojektista hankehakemuksessa. Muutaman vuoden aikana alkuidea on toteutuksessa muuttunut paljon, mutta perusajatus osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä on säilynyt ennallaan. Hankkeista tulee aina tekijöidensä näköisiä. Oma visio yhteisöprojektista oli, että Kulttuurivoimalan tarjoamissa raameissa haluan panostaa laatuun, en määrään. Yhteisöprojekteja oli lopulta vuodessa kaksi eikä 4-8 ja kaikki ryhmät olivat kestoltaan noin 3kk jaksoja ja ne toteutettiin työkokeilun muodossa, mutta niihin kutsuttiin pop-up-periaatteella osatoteuttajiksi yhteistyökumppaneita ei tahoilta, kuten eri työpajat ja järjestöjen vapaaehtoiset.

Uskon, että päivätempauksissa ja lyhytkestoisemmissa ryhmissä osallistuja saa usein pilkahduksen yhteisöllisyyden parantavasta voimasta, mutta vaikuttavampaan osallisuuden kasvuun tarvitaan pitkäjänteistä ja intensiivistä työtä, jotta yhteisöprojekti ryhmän välille syntyy luottamusta ja yhteisöllisyyttä ja tätä kautta osallisuutta.

Ensimmäinen yhteisöprojekti **Keijopuutarha** toteutettiin ryhmän absoluuttista autonomiaa toteuttaen. Aihe sovittiin yhdessä, mutta ohjauksen määrä oli vähäistä ja selkeä rakenne prosessissa vielä levällään. Vuosien ohjaukokemuksella tiesin, että tämä toimintatapa tuskin kantaa hedelmää, mutta oli testaamisen arvoinen ja projektista opittiin, että johtajuus ja organisaation ja ryhmän yhdessä asetetut tavoitteet, pelisäännöt ja deadlinet luovat turvaa ja selkeyttä työskentelyyn. Seuraava projekti **Haunting of Ylilääkärintalo** oli puolestaan toista ääripäätä eli hyvin ohjaajavetoinen. Teema eli halloween oli päätetty ohjaajien toimesta ja sen ympärille ryhmä sai alkaa ideoimaan projektia ja näkökulmaksi kauhutalolle valikoitui ryhmän omat negatiiviset kokemukset terveydenhuollon palveluista ja vanha ylilääkärintalo miljöönä toimi projektin innoittajana.

Kaupallisesta näkökulmasta (vaikka rahaa tapahtumalla ei tehtykään) projekti oli menestys ja teema veti puoleensa yleisöä kymmenien metrien jonoksi asti, sillä Halloween konseptina oli ennestään tuttu ja ymmärrettävä. Menestyksestä huolimatta työkokeilijaryhmä olisi halunnut vaikuttaa enemmän aiheen valintaan ja esitti myös muita hyviä ideoita yhteisöprojektitoiminnan kehittämiseksi.

Ryhmän toiveita kuultiin ja seuraavat kolme projektia **Museum of Truth**, **Pimeään Säteet** ja **Futopia** toteutettiin selkeällä kaavalla, jonka osallistavia elementtejä tarkkailtiin ja testailtiin hanketyöntekijöiden kesken jatkuvasti. Poiketen kahteen ensimmäiseen ryhmään tällä kertaa kaikki ryhmän jäsenet aloittivat ja lopettivat työkokeilun samana päivänä. Aiemmin työkokeilijoita tuli taloon jatkuvalla haulla, joka haastoi sekä ohjaajia että ryhmää. Kun osallisuutta vahvasti edistävä toimintamalli kolmannen yhteisöprojektiryhmän kohdalla löydettiin, sitä saattoi palautteen avulla hioa huippuunsa.

Osallisuuspisteiden ja laadullisten haastatteluiden valossa yhteisöprojektimalli on ollut menestys, mutta myös kehitettävää löytyisi. Jokainen ryhmä on kipuillut muun muassa seuraavien asioiden kanssa:

- Toisaalta ryhmässä halutaan päättää kaikesta demokraattisesti ja toisaalta kaivataan napakkaa johtajuutta.
- Vastuun kantaminen ideoista toteutukseen.
- Sopivan viestintätavan löytäminen kaikille.
- Kaikille sopivan projektiaiheen löytäminen niin, että se tukee eri yksilöiden toimintakykyä ja hyvinvointia, mutta myös haastaa erityisesti niitä, jotka ammatillisesti ovat suuntaamassa luoville aloille.
- Ideointi ja suunnitteluvaiheessa koetaan usein malttamattomuutta päästä toteuttamaan projektia, mutta heikosti suunniteltu kokonaisuus kostautuu aina myöhemmissä vaiheissa.
- Avun pyytäminen ja työn delegoiminen jo varhaisessa vaiheessa, niin ryhmä kuin yksilötasolla.

Yhteisöprojekti on osallisuuden, yhteisöllisyyden, sosiaalisen taitojen harjoittamisen, sekä omien luovien taitojen testaamisen näkökulmasta erittäin toimiva konsepti. Jokainen ryhmä ja sen jäsen on omalta osaltaan vienyt tätä kehitystyötä eteenpäin ja saanut ajasta Kukoista! -hankkeessa myös paljon itselleen. Yhteisöprojekti idea hankehakemuksessa otti lopulta melko erilaisen muodon käytännön työssä ja jalostui timantiksi, jonka toivon saavan sijaa jatkokehitykselle Kulttuurivoimalassa ja muualla.

Hanke on antanut
itsevarmuutta ja
luottamusta omaan
taiteelliseen ajatteluun,
työskentelyyn ja
osaamiseen.

-TYÖKOKEILIJA

Yllä kierrätysjätteestä valmistettu teos dystopiahuoneesta.

Vasemmalla edellisestä Haunting of Ylilääkärintalon näyttelystä uudelleen tuunattu kanaverkkonukke.

Mitä jälkeemme jää?

Teemu Leskelä, Projektipäällikkö

Kehityshankkeilla tavoitellaan tuloksia monella tasolla. Kukoista-kulttuurihyvinvontia ja osallisuutta lähiössä ja verkossa-hankkeen keskeistä tulosta on konkreettinen osallisuuden kokemuksen ja hyvinvoinnin kasvu hankkeen osallistujissa. Tärkeitä tuloksia ovat myös ne toiminnot mitä on saatu kehitettyä ja mitä on opittu hankkeen aikana niin toimintatavoista kuin osallisuudesta.

Kukoista-hankkeen aikana on esitelty toimintaa ja toimivia käytänteitä yhteistyö verkostoissa. Hankkeen päätyttyä kehitystyön tulokset ovat esillä verkkosivuilla, hankkeen yhteisprojektien anti on koottu portfolioksi ja koko hankkeen tulokset tiivistetyksi portfolioksi, jossa esitellään osallisuuden kokemuksen mittauksia sekä haastattelujen ja palautekyselyjen tuloksia. Hankkeen toiminnot ovat olleet osallistujille mielekkäitä, osallisuuden kokemusta lisääviä ja opettaneet niin itsetuntemusta kuin monenlaisia taitoja projektityöstä omien ammatillisten taitojen kehittämiseen. Tämä kokonaisuus pitää esillä hankkeen kokonaisuutta Kulttuurivoimala ry:n verkkosivuilla.

Hankkeen kehitystyö on tiivistetty yhteisöprojekti ja vertaisohjaajuus toimintamalleihin. Toimintamalleissa esitellään tiiviisti toimivien käytäntöjen kokonaisuus ja vinkkejä mahdollisille uusille toteuttajille. Toimintamallit julkaistaan Innokylä-alustalla. Innokylä kokoaa kehittämistyön tulokset yhteen paikkaan ja toimii kanavana ratkaisujen levittämiseen. Alustalta muut toimintaansa kehittävät voivat löytää mallit ja ottaa ne omaan käyttöön ja kehittää toimintaa edelleen.

Hankkeesta jää elämään myös harrasteryhmien vertaisohjaajien koulutus ja tuki. Koulutuksesta on kerätty kattava opas, jonka pohjalta koulutuksia voidaan jatkaa Kulttuurivoimala ry:n puitteissa. Opasta on jaettu eteenpäin ja toivotaan siitä olevan hyötyä myös muille yhdistyksille ja vapaaehtoistoimintaa tukeville organisaatioille. Hankkeessa saadut opit osallisuuden kasvattamisen käytännöistä jäävät elävöittämään Kulttuurivoimala ry:n toimintaa.

Hankkeen aikana on havaittu myös paljon erilaisia kehityskohteita. Keskeisimpänä huomiona kuinka luovalle alalle pyrkivät tarvitsevat erityistä tukea päästäkseen eteenpäin urallaan ja löytääkseen luovalle tekemiselle tukevat puitteet. Tämän tarpeen ja siihen liittyvien lukuisten erityiskysymysten havainnointi on myös hankkeen tuloksia. Näiden havaintojen pohjalta voi tehdä jatkokehitystä niin Kulttuurivoimala ry:n perustoiminnoissa kuin mahdollisissa tulevilla kehityshankkeissa.

Kukoista-hankkeen työ ei saata kaikkea valmiiksi, vaan luo pitävää pohjaa osallisuuden kokemusta lisääville menetelmille ja myös uusille kehityskohteille. Hankkeen tulokset osoittavat, että ryhmän autonomiaa tukeva yhteisöprojekti, sekä vertaisohjaajien tukeminen ovat oivallisia tapoja lisätä osallisuuden kokemusta ja hyvinvointia. Tulosten ja toimintamallien jakamiselle toivomme, että tuki osallisuutta lisäävälle luovalle toiminnalle kasvaisi ja yhä useammin otettaisiin oppia toimiviksi havaituista käytänteistä. Jatkossakin on hyvä rakentaa toimintaa monissa hankkeen palautteissa ja haastatteluissa kantaviksi osoittautuneille käytänteille; turvallisuudelle ja kunnioitukselle, ryhmän autonomiselle päätöksenteolle, osallistujien omien tavoitteiden tuelle, ryhmästä nousevalle toisten kannustamiselle sekä monipuoliselle ryhmän kokoonpanolle ja toiminnalle.

Tunnelmia hankkeen loppu-tapahtumasta. Tulosten esittelyä, musiikkiesitys ja kirjoittajapiirin Open mic.

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

KULTTUURIVOIMALA
Culture Power Station ry